

آغاز انقلاب فرهنگی در رژیم کمونیستی چین به رهبری مائوتسه تونگ (1966م)

با پیروزی کمونیست‌ها در چین در سال 1949م، مائوتسه تونگ در مقام رهبر این جنبش، تصمیم به انجام يك انقلاب در درون حزب کمونیست این کشور گرفت.

با پیروزی کمونیست‌ها در چین در سال 1949م، مائوتسه تونگ در مقام رهبر این جنبش، تصمیم به انجام يك انقلاب در درون حزب کمونیست این کشور گرفت. هدف وي بازگرداندن حیات فرهنگی سياسي چین به خط اصیل ایدئولوژیکی بود. به زعم مائو، بخشی از جامعه و حزب دچار انحراف شده و نتیجه آن ضربه هولناکی بر مرام مارکسیسم، لنینیسم خواهد زد. از این رو، سخنرانی مائو در سوم سپتامبر 1965م که طی آن، غرب‌گرایی و لیبرالیسم در چین به شدت مورد حمله قرار گرفته بود، نخستین جرقه برای روشن ساختن آتش انقلاب فرهنگی را ایجاد کرد. هدف آنچه به نام انقلاب فرهنگی معروف شد، ظاهراً ایجاد يك دگرگونی بنیادی در فرهنگ چین و جای‌گزین کردن ارزش‌های تازه با ارزش‌های کهن بود. ولی این انقلاب، تنها شامل مجموعه‌ای که به نام فرهنگ خوانده می‌شد، نبود. بلکه این انقلاب، عملاً سازمان حکومت و بوروکراسی جدید کشور را نشانه گرفته بود و هدف آن از هم پاشیدن تمام تشکیلاتی بود که در آن زمان وجود داشت. مائو در این برنامه از مردم و به ویژه جوانان حزب کمونیست چین خواست که آن دسته از مقامات دولتی و حزبی را که از خط مائو و اندیشه‌های او منحرف شده یا در آستانه لغزش بودند، مورد انتقاد، بازجویی و افشاگری قرار دهند. از این‌رو، موج انقلاب فرهنگی از 13 اوت 1966م آغاز شد و میلیون‌ها نفر از جوانان داوطلب در قالب گاردهای سرخ، آمادگی خود را برای اجرای انقلاب فرهنگی اعلام کردند. مائو در انجام این حرکت، با اتکا به چند نفر از کادر رهبری چین، به قلع و قمع و تصفیه بسیاری از کادرهای قدیمی و هم‌حزبی‌های خود پرداخت و آنهایی که با سیاست‌های اقتصادی و سياسي وي هماهنگی لازم را نداشتند از کار برکنار نمود. در جریان این انقلاب، تمامی مظاهر غرب و نیز ابنیه‌های تاریخی و آثار فرهنگی در معرض تهدید قرار گرفت. موزه‌ها ویران گردید، آثار عتیقه به دور انداخته شد و مروجین و مقلدین فرهنگ غرب مورد اهانت و تحقیر واقع شدند. دانشگاه‌ها و مدارس چین در جریان انقلاب فرهنگی که باید آن را ضد فرهنگی خواند تعطیل شدند و بین سه تا پنج سال از عمر جوانان چین به این صورت هدر رفت. هم‌چنین کاهش تولید محصولات کشاورزی و مواد غذایی ناشی از آشفتگی‌های دوران انقلاب فرهنگی، باعث ایجاد قحطی و گرسنگی گردید که در جریان آن بیش از ده میلیون نفر جان خود را از دست دادند. تعداد کسانی که در جریان این انقلاب کشته یا اعدام شدند، در حدود 35 هزار نفر اعلام شد. با این همه، انقلاب فرهنگی چین از سوي طرفداران مائو به عنوان سرچشمه مشروعیت، مورد ستایش قرار گرفت ولی از طرف جانشینان او به عنوان علت تمامی شکست‌ها و مشکلات آن رژیم محکوم گردید. انقلاب فرهنگی چین که تا سال 1969م به مدت بیش از سه سال به طول انجامید باعث شد قدرت بلامنازع چین در دست مائو قرار گیرد و او تا پایان عمر با اقتدار کامل حکومت کند.